M e s t s k á č a s ť B r a t i s l a v a - N o v é M e s t o

---

Materiál na rokovanie
Miestneho zastupiteľstva
dátum 08.09.2022 23228/7373/2022/ZP/PIFTA

NÁVRH
na zápis Vily riaditeľa Dynamit-Nobel na Jurajovom dvore do Zoznamu pamätihodností mestskej časti Bratislava-Nové Mesto

Predkladateľ :

Ing. Ignác Olexík, PhD.

prednosta Miestneho úradu mestskej časti Bratislava-Nové Mesto

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodová správa
3. Evidenčný list pamätihodnosti

Zodpovedný:

Ing. Anton Gábor
vedúci oddelenia ŽPaÚP

Spracovateľ:

Ing. arch. Tatiana Pifková
referent oddelenia ŽPaÚP

Na rokovanie prizvať:

Ing. Antona Gábora
vedúceho oddelenia ŽPaÚP

jún 2022

NÁVRH UZNESENIA

Miestne zastupiteľstvo schvaľuje

Návrh na zápis Vily riaditeľa Dynamit-Nobel na Jurajovom dvore do Zoznamu pamätihodnosti mestskej časti Bratislave-Nové Mesto

a poveruje starostu mestskej časti Bratislava-Nové Mesto

zaslaním schváleného Návrhu na zápis Vily riaditeľa Dynamit-Nobel na Jurajovom dvore do zoznamu pamätihodností mestskej časti Bratislave-Nové Mesto Mestskému ústavu ochrany pamiatok v Bratislave a Magistrátu hlavného mesta SR Bratislava.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Podnet na zápis Vily riaditeľa Dynamit-Nobel na Jurajovom dvore do zoznamu pamätihodností mestskej časti Bratislava-Nové Mesto

21. apríla 2022 predložili poslanci Mgr. Filipovič, MBA, Ing. arch. Vaškovič a JUDr. Korček, PhD., LL.M. miestnemu zastupiteľstvu návrh na zápis Vily riaditeľa Dynamit-Nobel na Jurajovom dvore do zoznamu pamätihodností mestskej časti Bratislava-Nové Mesto. Miestne zastupiteľstvo tento návrh schválilo a Uznesením 35/20.1 poverilo starostu, aby zápis tohto objektu do zoznamu pamätihodností mestskej časti Bratislava-Nové Mesto v čo najskoršom možnom termíne zabezpečil.

Mestský ústav ochrany pamiatok – zoznam pamätihodností mestských častí

Zoznam pamätihodností mesta a mestských častí bol vytvorený ako nástroj na poznanie a zdokumentovanie hodnotných predmetov, pojmov a udalostí, ktoré sa viažu ku kultúrnemu životu a histórii mesta. Zoznam pamätihodností uložený na Mestskom ústave ochrany pamiatok (MÚOP) v Bratislave sa môže priebežne rozširovať o ďalšie podnety a tiež obohacovať o archívne materiály a historické pohľadnice.

Pojem pamätihodnosť je špecifický, nekryje sa s pojmom národná kultúrna pamiatka. Zjednodušene sa dá povedať, že národné kultúrne pamiatky majú význam celoslovenský a ich ochranu garantuje štát, zatiaľ čo pamätihodnosti majú spravidla lokálny význam a garantom ich ochrany je obec.

Výber do zoznamu pamätihodností mestskej časti si robí mestská časť sama (poslanci, starosta, aktivisti, komisia a pod) a MÚOP poskytuje iba poradenstvo (napr. s historickými okolnosťami vzniku objektu). Na schválenie zápisu objektu do zoznamu pamätihodností je potrebné uznesenie miestneho zastupiteľstva.

Popis objektu

Majer Jurajov dvor vznikol začiatkom 19. storočia a patril k najväčším hospodárskym usadlostiam na území Bratislavy. Po roku 1873 získal majer do vlastníctva závod Dynamit-Nobel, ktorý ho až do päťdesiatych rokov využíval ako zásobáreň pre svoju závodnú kuchyňu.

Na začiatku Druhej svetovej vojny vyrástla v areáli luxusne zariadená rezidencia pre nemeckú správu závodu podľa projektu architekta Juliusa Ernsta Sporzona. Obyvateľmi vily sa na krátky čas stali riaditeľ Dynamit-Nobel Bratislava Oskar Schmidt a riaditeľ koncernu IG-Farben Heinrich Gattineau s rodinami (v roku 1947 súdený v Norimbergu za vojnové zločiny, bol však zbavený všetkých obvinení). Súčasťou nemeckej prestavby bola aj v bývalom sade zriadená záhrada vysadená miestnymi listnatými a ihličnatými drevinami, navodzujúca idylu odľahlého vidieka.

Po tom, ako nemecké rodiny Bratislavu pred jej oslobodením v roku 1945 opustili, do vyprázdneného majeru a vily sa nasťahovali rodiny zamestnancov Dynamitky, z ktorej sa po vojne stali Chemické závody Juraja Dimitrova. Okolo roku 1955 sa majer dostal do vlastníctva mesta Bratislavy. Na jeho území sa začala postupne budovať najväčšia vozovňa mestskej dopravy. Vila aj s Jurajovým dvorom pripadla dopravnému podniku, ktorý v nej zriadil služobné byty, no od roku 1995 už iba chátra.

Vily riaditeľa Dynamit-Nobel na Jurajovom dvore bola v tomto roku zaradená do celomestského zoznamu pamätihodností.